

Opetus- ja kulttuuriministeriö

kirjaamo.okm@gov.fi
antti.randell@gov.fi

Viite: Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö 22.10.2021 (VN/23862/2021-OKM-1)

Kelan lausunto luonnokseen hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi opintotukilain muuttamisesta

Kela kannattaa ehdotusta korottaa opintotukeen vaikuttavia opiskelijan omia tulorajoja.

Kela pyytää opetus- ja kulttuuriministeriötä kuitenkin huomioimaan seuraavat asiat tulorajojen määräaikaiseen korottamiseen liittyen.

Vuosittain muuttuvat tulorajat

Tulorajojen 25 %:n korotus olisi huomattava muutos opiskelijan tulorajoissa. 9 tukikuukauden vuosituloraja korottuisi nyt eli vuonna 2021 voimassa olevasta tulorajasta noin 3 000 eurolla. Korotus koskisi vain vuotta 2022. Määräajan jälkeen eli vuodesta 2023 alkaen tuloraja pienentyisi jälleen. 9 tukikuukauden osalta tämä tarkoittaisi tulorajan pienentymistä noin 2 600 eurolla. Näin merkittävä tulorajojen pienentyminen aiheuttaisi väistämättä suuren määrän epähuomiossa tapahtuvia tulorajojen ylityksiä ja siten myös opintotuen takaisinperintöjä. Tämä tapahtuisi siitäkin huolimatta, vaikka Kela laajasti ja painokkaasti tiedottaisi tulorajojen muutoksen määräaikaaisuudesta.

Esityksen mukaan tulorajoja ei tarkisteta yleisen ansiotasoindeksin muutoksen mukaisesti vuonna 2022 vaan vasta vuonna 2023. Vuosittain tehtävät tulorajojen tarkistukset ja tulorajojen muutokset eivät ole tarkoituksenmukaisia. Ne hämmentävät opiskelijoita, ovat haasteellisia asiakasviestinnässä ja lisäävät työmäärä, myös järjestelmätyötä Kela:ssa.

Muutoksen vaikutuksen arviointi

Määräaikaisella vain vuoden kestäväällä tulorajojen korotuksella ei Kelan näkemyksen mukaan ole mahdollista kattavasti selvittää, miten muutos vaikuttaisi opiskelijan toimeentuloon, työllisyyteen tai opinnoissa edistymiseen. Esityksen mukaisessa ratkaisussa myös kustannusten vaikutusten tarkastelu on hankalaa, koska vuoden kestävä muutoksen kustannukset jakaantuisivat useammalle vuodelle seuraavasti:

- vuonna 2022 opintotukimenot suurentuisivat ja asumistukimenot pienentyisivät,
- vuonna 2023 opintotuen vapaaehtoiset palautukset pienentyisivät ja
- vuonna 2024 opintotuen takaisinperinnät pienentyisivät.

Edellä mainituista syistä Kela esittää, että opiskelijan omien tulorajojen korotus tulisi toteuttaa pysyväenä ja ansiotasoindeksin muutoksen mukainen tulorajojen indeksikorotus tulisi toteuttaa vasta vuonna 2024.

lakiyksikön päällikkö

Mia Helle

osaamiskeskuksen päällikkö

Heli Hänninen